

2022-1

5. maj 2022

All. nr./notatnr.:

2021-901-0002-18

Sull./sagsbeh.: AG/KJ/jh

Meeqqanik inissiisarneq angerlartitsisarnerlu pillugit sulianik misissuineq

Ombudsmandip kommunit meeqqanik inissiisarneq angerlartitsisarnerlu pillugit suliaataannik misissuineq 2021-mi aallartippaa.

Misissuineq taanna Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 15, imm. 2 tunngavigalugu aallartinneqarpoq, tassuunalu aalajangersarneqarpoq Ombudsmandi oqartussaasut sulianik suliarinninneri pillugit ataatsimut misissuiffiginninnernik ingerlatsisinnaasoq.

Ombudsmandip Kommuni Kujalleq aamma Qeqqata Kommunია kommunitut misissuineramik ingerlatsivigineqartussatut toqqarpai. Ombudsmandip taakkunani pissutsit arlallit misissugassatut toqqarpai.

Ombudsmandip kommunit sulianik meeqqanut tunngasunik ilungersunartunik pingaaruteqartunillu suliarinninnerminni ajornartorsiuteqarajuttarnerannik paasinninnera misissuinerup taassuma uppersarpaa. Ombudsmandip paasisaa aamma unaavoq kommunit suli ilungersunartunik kukkussuteqartartut, kommunimmi paasissutissanik pissarsiniarnerminni misissuineruilluunniit meeqqap angerlarsimaffimmi avataanut inissinneqarneranut imaluunniit meeqqap inissinneqarsimasup angerlartinneqarneranut atatillugu piumasaqaataasunik ingerlatsiniarnerminni ajornartorsiuteqarajuttarmata.

Ombudsmandip misissuineq tunngavigalugu paasinninnera unaavoq kommunit aalajangiinerminnik suliame illua'tungiusunut allakkatigut nalunaarutininik sulia-

rinnittannginnerat annertoorujussuusoq. Misissuinerup ilaatigut takutippaa sulianit inissiinernut tunngasunit 15-init misissorneqartunit suliani arfineq marlunni allakkatigut aalajangiinerit ilaatigut amigaataasut, sulianillu angerlartitsinernut tunngasunit 15-init suliani arfineq pingasuni allakkatigut aalajangiinerit amigaataasut.

Ombudsmandi eqikkaalluni taamatuttaaq inerniliivoq kommunit meeqqanik angerlarsimaffimmik avataanut inissinneqarsimasunik angerlartitsinermut atatillugu inissiiviusup oqaaseqaataanik pissarsianiingippallaartut. Taamaalilluni sulianit angerlartitsinernut tunngasunit 15-init misissorneqartunit suliani arfineq pingasuni inissiiviusup oqaaseqaataanik pissarsiniartoqarsimannngilaq.

Ombudsmandi inerniliilluni aammattaaq eqikkaavoq kommunit meeqqanik oqaloqatiginnittanngippallaartut. Tamanna sulianut inissiinernut tunngasunut aamma angerlartitsinernut tunngasunut atatillugu atuuppoq. Taamaalilluni sulianit inissiinermut tunngasunit qulingiluanit misissorneqartunit suliani pingasuni meeqqap oqaloqatigineqarnera amigaataavoq sulianillu angerlartitsinernut tunngasunit 15-init misissorneqartunit suliani arfineq marlunni meeqqap oqaloqatigineqarnera amigaataalluni.

Ombudsmandip oqaatigaa Kommuni Kujalliup misissuinerup kommuni sulianik meeqqanik inissiinermut angerlartitsinermullu tunngasunik suliarinnittarnermi suleriaatsinik arlalinnik allanngortitsinissaanut nutarterinissaanullu pissutissaqalersissimagaa.

Ombudsmandip sulianik meeqqat inissinneqartarnerinut angerlartinneqartarnerinullu tunngasunik misissuineq nalunaarusiakkut naammassillugu suliarineqartutut isigaa.

(Nalunaarusiaq 5. maj 2022-meersoq, j.nr. 2021-901-001 aamma 2021-901-0002)

Ombudsmandip naluaarusiaa

1. Misissuinerup tunuliaqutaa

1.1. Kommunit sulianik meeqqat angerlarsimaffimmik avataannut inissinneqarnerinut meeqqallu inissinneqarsimasut angerlartinneqarnerinut tunngasunik suliarinninnerinik arlaleriarlunga misissuisarsimavunga. Misissuinerit taakku kommunit sulianik suliarinninnerinik isornartorsiuinissannut pissutissaqalersikkajut-tarsimavaannga.

Taamaattumik 2021-mi aasakkut tamanna tunngavigalugu aalajangerpunga misissuinermik aallartitsiniarlunga, kommunit sulianik meeqqanik inissiinernut meeqqanillu angerlartitsinernut tunngasunik suliarinnittarnerat qitiutillugu isiginiarlugu.

Tamatumunnga atatillugu Kommuni Kujalleq aamma Qeqqata Kommunua suku-miinerusumik misissuiffigisassatut tigulaaralunga toqqarpakka.

Misissuineri Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 7-imi, 1. juni 2017-imeersumi (matuma kingornatigut Ombudsmandi pillugu inatsimmik taaneqartartussami) § 15, imm. 2 tunngavigalugu aallartinneqarpoq, tassuunalu aalajangersarneqarpoq Ombudsmandi oqartussaasup sulianik suliarinninneranik ataatsimut misissuiffiginninnerinik ingerlatsisinnaasoq.

Kommunit sulianik meeqqat angerlarsimaffimmik avataannut inissinneqarnerinut aamma meeqqat inissinneqarsimasut angerlartinneqarnerinut tunngasunik katillugit 30-nik suliarinninnerannik misissuininna paasisakka nalunaarusiami matu-mani saqqummiuppakka.

Nalunaarusiara imatut tulleriinnilersugaavoq:

- Immikkoortoq 2: Misissuinerma ingerlasimanera sulianillu pineqartunik toqqaanera
- Immikkoortoq 3: Suut misissorpakka?
- Immikkoortoq 4: Misissuinerma eqikkarneqarnera

- Immikkoortoq 5: Sulianik inissiinernut tunngasunik misissuineq
- Immikkoortoq 6: Sulianik angerlartitsinernut tunngasunik misissuineq

1.2. Kommuni Kujalleq aamma Qeqqata Kommunianut suliat imminnut tunngasut eqqarsaatigalugit nalunaarusiamut missingiut pillugu oqaaseqaatiminnik saq-qummiussinissaminnut periarfissaqarsimapput.

Kommuni Kujalliup nalunaarusiamut missingiut pillugu oqaaseqaatai 8. februar 2022-mi tiguakka.

Qeqqata Kommunianut nalunaarusiamut missingiut pillugu oqaaseqaatai 24. februar 2022-mi 21. marts 2022-milu tiguakka.

2. Misissuinerma ingerlasimanera

Kommuni Kujallermut aamma Qeqqata Kommunianut 18. august 2021-mi allappunga kommunit sulianik meeqqat angerlarsimaffimmik avataannut inissinneqarnerinut aamma meeqqat inissinneqarsimasut angerlartinneqarnerinut tunngasunik suliarinnittarnerinik ataatsimut misissuiffiginninneq ingerlanniarlugu aalajangertunga.

Kommunit taakku tamaasa immikkut qinnuigaakka suliat qulit kommunip piffissami 2020-mit 2021-mut meeqqanik angerlarsimaffiup avataanut inissiinerinut tunngasut aamma suliat qulit kommunip piffissami 2020-mit 2021-mut meeqqanik inissinneqarsimasunik angerlartitsinerinut tunngasut misissuinerma atugassatut toqqaqqullugit. Kommunit qinnuigaakka sulianik kommunit iluini tamaneersunik toqqaqqullugit.

Sulisuma ilaasa pingasut suliat toqqaarneqartut Kommuni Kujalliup sulianik suliarinneriaasiani "Winformatik"-imi 11. oktober 2021-mit 13. oktober 2021-mut kommunip allaffiani Qaqortumiittumi misissorpaat. Suliat katillugit 12-it tamatumunnga atatillugu toqqaarneqarput, taakkunannga suliat arfinillit kommunip meeqqanik angerlarsimaffiup avataanut inissiinerinut tunngasuupput, suliallu ar-

finillit kommunip meeqqanik inissinneqarsimasunik angerlartitsinerinut tunngasuullutik.

Sulisuma ilaasa pingasut suliat toqqarneqartut Qeqqata Kommuniani kommunip allaffiani Sisimiuniittumi 15. november 2021-mit 17. november 2021-mut misissorpaat. Suliat ilaat pappialangorlugit suliaapput, ilaallu kommunip sulianik suliarinneriaasiani "Winformatik"-imiillutik. Suliat allat pappialangortitaangilat, taamaattumillu taamaallaat kommunip qarasaasiakkut suliarinneriaasiatigut misissorneqarlutik. Tamatumunnga atatillugu suliat 18-it toqqarneqarput, taakunanga suliat qulingiluat kommunip meeqqanik angerlarsimaffiup avataanut inissiinerinut tunngasuupput, suliallu qulingiluat meeqqanik inissinneqarsimasunik angerlartitsinerinut tunngasuullutik. Suliat inissiinerinut tunngasut kommunip toqqarsimasaasa ilaat ataaseq 2019-imeersuuvoq. Suliaq taanna misissuinermi aamma ilaatinneqarpoq.

Nalunaarusiap sulianik katillugit 30-nik tunngaveqarneranut pissutaavoq uanga paasinninnera unaammat suliat sinnerisa kommunit toqqagaasa arlaannik pissuteqartumik misissuinermi atugassatut naleqqutinngitsut.

3. Suut misissorpakka?

3.1. Meeraq angerlarsimaffimmi avataanut inissinneqassasoq kommuni aalajangiisinnaavoq. Meeraq inissinneqarsimasoq angerlartinneqassasoq angajoqqaa-minilu najugaqaqqilissasoq kommuni aamma aalajangiisinnaavoq.

Kommunip sulianik meeqqat angerlarsimaffimmik avataannut inissinneqarnerinut meeqqalluunniit inissinneqarsimasut angerlartinneqarnerinut tunngasunik suliarinninneranut atatillugu malittarisassaqqarpoq piumasaqaateqarlunilu, kommunip eqqumaffigisassaanik. Ilaatigut malittarisassaqqarpoq piumasaqaateqarlunilu meeqqat tapersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaatigut (matuma kingornatigut meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmik taaneqartartussakkut) nr. 20-kkut, 26. juni 2017-imeersukkut kingusinnerusukkut allannguuteqartinneqarsimasukkut 1. juli 2017-imi atuutilersukkut aalajangersarneqartunik.

Sulianik toqqarneqartunik 30-nik taakkuninnga misissuininni piumasaqaatit arlallit meeqqap angerlarsimaffimmi avataanut inissinneqarneranut aamma meeqqap inissinneqarsimasup angerlartinneqarneranut atatillugu meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi aalajangersarneqartut kommunit eqqortissimaneraat qitiutillugu isiginiarniarlugu aalajangerpunga.

Sulianik angerlarsimaffiup avataanut inissinernut tunngasunik 15-inik misissuininni makku qitiutillugit isiginiarniarlugit aalajangerpunga:

- Immikkoortoq 5.1: Inissiineq akuersisitsilluni pisimappat inissiinermut allakatigut akuersissut pigineqarnerisq
- Immikkoortoq 5.2: Kommunip meeraq oqaloqatigisimaneraa
- Immikkoortoq 5.3: Kommuni isumaginninnikkut misissuinerimik ingerlatsisimanersq
- Immikkoortoq 5.4: Kommuni meeqqamut iliuusissamut pilersaarummik suliarinnissimanersq
- Immikkoortoq 5.5: Kommuni inissiisoqarnissaanik aalajangiinermik suliarinnissimanersq

Sulianik angerlartitsinernut tunngasunik 15-inik misissuininni makku qitiutillugit isiginiarniarlugit aalajangerpunga:

- Immikkoortoq 6.1: Kommuni meeqqamik oqaloqateqarsimanersq
- Immikkoortoq 6.2: Kommuni inissiiviusup oqaaseqaataanik pissarsiniarsimanersq
- Immikkoortoq 6.3: Kommuni meeqqamut iliuusissamut pilersaarummik suliarinnissimanersq
- Immikkoortoq 6.4: Kommuni angerlartitsisoqarnissaanik aalajangiinermik suliarinnissimanersq

3.2. Isumaginninnikkut misissuinerit iliuusissanullu pilersaarutit paasissutissanik inatsimmi piumasarineqartunik imaqarnerisut misissunngilara. Inissiiviusut oqaaseqaataanni suut kaammattuutigineqarsimanersut tullerinneriluunniit malillugit inissiisoqarnissaanik angerlartitsisoqarnissaanillu aalajangiinerit suliassat suliarin-

neqartarnerat pillugu inatsimmi aalajangiinernut piumasaqaatinik eqqortitsisuu-nersut aamma misissunngilara. Meeqqat suliani pineqartuni illersorteqarnissaminnik neqeroorfigineqarsimanersut taamaappallu illersorteqartinneqarsimanersut aammattaaq misissunngilara.

3.3. Meeqqat pineqartut angerlarsimaffimmik avataanut inissinneqarnissaanik angajoqqaatulluunniit oqartussaassusermik tigummiqartunut angerlartinneqarsinnaaneriniq kommunit naliliineri isumaqatiginerlugit isummerfiginngilara. Taamaaliussaguma perorsaaniqkut isumaginnikkullu apeqqutiniq arlalinnik isummerfiginninneq uanga Ombudsmanditut suliatigut pisariaqarneratut ilisimasaqarfiginngisannik naliliiviginnissinnaaneq piumasaqaataavoq.

4. Misissuinerma eqikkarneqarnera

4.1. Kommunit sulianik oqimaatsunik taakkuninnga suliarinninnerminni ataatsimut ajornartorsiuteqartarnerannik paasisimasara misissuinerma uppersar-paa. Aamma paasisara unaavoq kommunit ilungersunartunik suli kukkussuteqar-tartut, kommunimmi paasisutissanik meeqqap angerlarsimaffimmi avataanut inissinneqarneranut meeqqalluunniit inissinneqarsimasup angerlartinneqarnera-nut atatillugu piumasaqaatigineqartunik pissarsiniarnerminni misissuiner-nilluunniit ingerlatsiniarnerminni ataatsimut ajornartorsiuteqartarmata.

Misissuinerma tunngavigalugu uanga paasinninnera unaavoq:

- kommunit allakkatigut aalajangiinernik suliani illua'tungiusunut suliarinnin-gippallaarujussuuartartut. Tamanna suliani inissinernut tunngasuni aamma suliani angerlartitsinernut tunngasuni atuuppoq. Uanga paasinninnera unaa-voq tamanna ernumanartorujussuusoq, angerlarsimaffiummi avataanut i-nissiisoqarnissaanik angerlartitsisoqarnissaanilluunniit aalajangiineq meeq-qamut inissinneqartumut angajoqqaatullu oqartussaassusermik tigummi-qartumut ima pingaaruteqartigimmat tamanna allakkatigut nalunaarutigisa-riaqarluni.

- kommunit meeqqamik angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasumik angerlartitsinermut atatillugu inissiiviusup oqaaseqaataanik pissarsinianngippallaartartut. Uanga paasinninnera unaavoq tamanna ajornartorsiutaa-soq, inissiiviusummi oqaaseqaatai meeqqap pisinnaatitaaffiinik meeqqap nalinginnaasumik atugai aallaavigalugu qulakkeereqataasarmata.
- kommunit meeqqanik oqaloqateqanngippallaartartut. Tamanna suliani inissiinernut tunngasuni aamma suliani angerlartitsinernut tunngasuni atuup-poq. Meeqqap isummaminik akornuserneqarani saqqummiussisinnaatitaa-nera meeqqamik oqaloqateqarnerup qulaakkeertussavaa. Oqartussaasumi eqqartuussinermik suliaqartumi ingerlatsivimmiluunniit oqartussaasumi meeqqamik pineqartumik suliarinnittumi suliarinninnerni suugaluartuniluunniit meeqqap oqaaseqaateqarnissaminut periarfissinneqartarnissaa immik-kut pingaaruteqarpoq.

4.2. Oqaatigaara Kommuni Kujalliup 8. februar 2022-mi ilisimatikkaanga misissuinerup kommuni sulianik meeqqanik inissiinernut angerlartitsinernullu tunngasunik suliarinnittarmermi periaatsinik arlalinnik allanngortitsinissaanut nutarterinissaanullu pissutissaqalersissimagaa.

5. Sulianik inissiinernut tunngasunik misissuineq

Meeqqap angerlasimaffimmi avataanut inissinneqarnissaanik aalajangiinnginnermini pissutsit aalajangersimasut kommunip misissortussaavai. Pissutsit kommunip misissugassai meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi § 27, imm. 2-mi aamma § 28, imm. 3-mi takuneqarsinnaapput. Aalajangersakkat taakku kommuni piffissami misissuiffiusumi – tassalu inissiisoqarnissaanik aalajangiisoqarsinnaalersinnagu – pissutsinik arlalinnik qulaajaaqqaarsimassasoq piumasaqaati-taqarput.

5.1. Akuersilluni uppersaaneq

5.1.1. Inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaq

Meeraq angajoqqaatut oqartussaassusermik tigummiartup akuersineratigut angerlarsimaffimmi avataanut inissineqassasoq kommuni aalajangiisinnaavoq, angerlarsimaffiup avataanut inissiineq meeqqap tapersersorneqarnissamik immikkut pisariaqartitaasa akuersarneqarnissaannut annertuumik pingaaruteqarpat. Tamanna meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi § 27, imm. 1-ikkut imaattunik oqaasertaqartukut aalajangersarneqarpoq:

“§ 27. Kommunalbestyrelsi aalajangissavaa meeraq angerlarsimaffiup avataanut inissineqassanersoq isumaginninnikkut § 45 malillugu misissuinerup takutippagu, meeqqap ikiorserneqarnissamut immikkut pisariaqartitaanik akuersinissamut annertuumik pingaaruteqartoq.”

Angerlarsimaffiup avataanut akuersisitsilluni inissiisoqannginnerani angajoqqaatut oqartussaassusermik tigummiartup oqaaseqaataa kommunip pissarsiarniassavaa. Meeraq inissineqartussaq 15-inik ukioqarpat meeqqap allakkatigut akuersinera aamma pissarsiarniarneqassaaq. Tamanna meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi § 50, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq, taannalu imaattunik oqaasertaqarpoq:

“§ 50. Kommunalbestyrelsi angajoqqaanngortussanit imaluunniit angajoqqaatut oqartussaassusilimmit meeqqamiillu, taanna 15-inik ukioqalersimappat, ikiorsiinissamik suliniuteqarnissamik, tak. § 21, immikkut ittunik ikiorsiinissamik, tak. § 25, imaluunniit ikiorsiinissamik suliniuteqarnernik sukannernerusunik, tak. § 27, taamaattoq tak. imm. 2, aalajangiisoqartinnagu, allaganngorlugu akuersissummik pissarsiarniassaaq. Suliniuteqareernermi malitseqartitsinermik, tak. § 42, aalajangiisoqartinnagu, kommunalbestyrelsi meeqqamit imaluunniit inuusuttumit allaganngorlugu akuersissummik pissarsiarniassaaq.”

Angajoqqaatut oqartussaassusermik tigummiartup meeralu akuersitinnagit angerlarsimaffiup avataanut inissiisoqassasoq kommunalbestyrelsi aammattaq aalajangiisinnaavoq, meeqqap peroriartornerata, peqqissusiata ineriartornerataluunniit ass. amigartumik isumassuineq imaluunniit innarliineq pissutigalugit ilungersunartumik ajoquserneqarnissaa erseqqilluinnartumik aarlerinaateqarpat. Tamanna meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi § 28, imm. 1-ikkut imaattunik oqaasertaqartukut aalajangersarneqarpoq:

“§ 28. Kommunalbestyrelsip angajoqqaatut oqartussaassusilik meerarlunniit akuersiteqqaarnagit meeqqap angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnissaa aalajangissavaa, meeqqap peroriartorneranut, peqqissusianut ineriartorneranullunniit ilungersunartumik ajoquserneqarnissaa aarlerinarluinnarpat makku pissutigalugit:

- 1) meeqqamut amigartumik isumassuisoqarpat isumassuisoqanngippallunniit
- 2) timikkut tarnikkullunniit persuttaaneqarsimappat, paarsinerluttoqarsimappat kinguaassiutigullunniit innarliisoqarsimappat,
- 3) meeqqami imaluunniit meeqqap qanigisaanik atonerluinermik ajornartorsiuteqartoqarpat, pinerlunniartartoqarpat allatigullunniit inuuniarnikkut annertuunik ajornartorsiuteqartoqarpat, imaluunniit
- 4) meeqqami meeqqallunniit qanigisaani pissutsikkut naleqqussarnissamut allatigullunniit ajornartorsiuteqartoqarpat.”

5.1.2. Suliani misissorneqartuni akuersinermut uppernarsaatit

Sulianit angerlartitsinermut tunngasunit 15-init suliani 13-ini meeqqat angajoqqaatut oqartussaassusermik tigummiartoq akuersitillugu inissinneqarsimapput, tak. meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi § 27.

Suliani sinneruttuni marlunni meeqqat angajoqqaatut oqartussaassusermik tigummiartoq akuersitinnagu inissinneqarsimapput, tak. meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi § 28.

Misissuininni paasivara sulianit 13-init meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi § 27 tunngavigalugu inissiiviusimasunit suliani pingasuni akuersinermut allakkatigut uppernarsaatit amigaataasut. Suliani 13-ini taakkunani meeraq ataa-seq piffissap inissinneqarfimmi nalaani 15-inik ukioqalereersimavoq, taamaalillunilu aamma meeqqap akuersitinneqarsimanissaa piumasaqaataalluni. Misissuininni paasivara meeqqap akuersisimaneranut allakkatigut uppernarsaat amigaa-taasoq.

5.1.3. Kommunip oqaaseqaatai

Oqaatigaara kommunit aappaata uannut oqaatigigaa sulianit pingasuusunit suliami ataatsimi allakkatigut akuersineq 2021-meersoq pigineqartoq. Uangali paasinninnera unaavoq angajoqqaatut oqartussaassusermik tigummiaqartup meeqqap angerlarsimaffimmi avataanut taamani meeqqanik tapersersuisarneq pillugu malittarisassani § 20 tunngavigalugu inissinneqarnissaanik 2012-imi akuersisimanera meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi § 27 tunngavigalugu tapersersuineri sakkortusisamik iliuseqarnissamik 2021-mi aalajangiinermut sunniuteqanngitsoq.

5.2. Meeqqamik oqaloqateqarneq

5.2.1. Inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaq

Meeraq angerlarsimaffimmi avataanut inissinneqassasoq aalajangiisoqannginnerani meeraq kommunip oqaloqatigeqqaartussaavaa. Tamanna meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi § 43, imm. 1-ikkut imaattunik oqaasertaqartukut aalajangersarneqarpoq:

“§ 43. Kapitalini 7-imit 9-mut aalajangersakkat naapertorlugit meeqqamik ikiorsiisamik suliniuteqarnernik kiisalu kapitali 11-mi aalajangersakkat naapertorlugit ikiorsiisamik suliniuteqarnernik unitsitsinissamik aalajangiisoqalersinnagu, meeraq oqaloqatigineqqaassaasaaq.”

Meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi § 43, imm. 1 pillugu oqaaseqaatinit nalinginnaasunit erserpoq aalajangersagaq taanna Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqap Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqaatigiissutaanni artikel 12-imik piviusunngortitsisuusoq, taannalu meeqqat isummaminnik akornuserneqaratik oqaatigininnissaminut pisinnaatitaaffiannik qulakkeerinninneruvoq. Artikel 12-imit erserpoq meeraq pingaartumik suliat meeqqamut tunngasut eqqartuussisutut oqartussaasumi ingerlatsinermiluunniit oqartussaasumi suliarineqarnerini suniluunniit oqaaseqaateqarnissaminut periarfissinneqartassasoq.

Oqaaseqaatinit aammattaaq erserpoq oqaloqatigiinneq meeqqap aalajangiissamaanerq pillugu nammineq isummerneranik ersersitsisuussasoq, meeqqallu isumaanik qulaajaasuussalluni.

Oqaaseqaatinit aammattaaq erserpoq oqaloqati-giinnerup aalajangersimasumik iluseqartinneqarnissaa piumasaqaataanngitsoq, meerarlu oqaaseqaateqarnissaminut pisussaaffilerneqarsinnaanngitsoq.

Meeqqap isumai kissaatigisaaluunniit kommunip malissagai piumasaqaataanngilaq, meeqqalli qassinik ukioqarnera perorsimarpasissusialu tunngavigalugit pingaartillugit isiginiarneqassallutik.

Meeqqap oqaloqatigineqarnissaanik piumasaqaat pisuni aalajangersimasuni sa-neqqunneqarsinnaavoq. Tamanna meeqqanik tapersersuisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 43, imm. 3-kkut aalajangersarneqarpoq:

“§ 43. [...]

Imm. 3. Oqaloqatigiinnissaq pinngitsoortinneqarsinnaavoq meeqqap perorsimassusia imaluunniit oqaloqatigiinnerup ingerlanneqarnissaanut suliap qanoq ittuunerata aalajangiisumik oqaloqatigiinnissaq pissanngitsutut isikkoqartippagu. Oqaloqatigiinneq naammassineqarsinnaanngippat, aalajangiinissatut eqqarsaatigineqartumut meeqqap isumaa allatut iliornikkut pissarsiariniarneqassaaq.”

Aalajangersagaq taanna ilaatigut pisunut soorlu meeqqap ukiukippallaanera perunganngippallaarneraluunnit pissutigalugu meeqqamik oqaloqateqarfiusinnaanngitsunut tunngasuuvoq. Meeqqap isummaminik pisariaqarpat inuk toqqissisimaffigisani illersortiniluunniit ikiortigalugu saqqummiussisinaanissaanut periarfissaqarpat kommuni meeqqamik oqaloqatiginnittariaqarpoq. Tamanna § 43, imm. 3 pillugu immikkut oqaaseqaatinit erserpoq.

§ 43, imm. 3 pillugu immikkut oqaaseqaatinit aammattaaq erserpoq meeraq isummaminik saqqummiussisinaanersooq nalorniguniuk kommunip meeraq misilillugu oqaloqatiginiarsarissagaa. Meeqqap nammineq isummani oqaatigisinaanngikkai oqaloqatigiinnermi paasinarsippat oqaloqatigiinneq unitsinneqarsinnaavoq.

Kiisalu § 43, imm. 3 pillugu immikkut oqaaseqaatinit erserpoq meeraq oqaloqatigineqanngippat oqaloqatigiinnerup sooq ingerlanneqarsimannginnera pillugu tunngavilersuut suliami takuneqarsinnaassasoq. Meeraq oqaloqatigineqarsimanngippat meeqqap qanoq isumaqarnera qanoq iliorluni qulaajarneqarsimansoq tamatumunnga peqatigitillugu oqaatigineqartariaqarpoq.

5.2.2. Suliani misissorneqartuni meeqqanik oqaloqateqarsimanerit

Sulianit inissinernut tunngasunit 15-init misissorneqartunit suliani arfinilinni meeqqat pingasut inorlugit ukioqarput. Taamaalillutik pisuni arfinilinni taakkunani meeqqat oqaloqatigineqarsinnaasimangillat, tak. meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi § 43, imm. 3.

Misissuininni paasivara sulianit qulingiluanit suliani pingasuni meeqqat oqaloqatigineqarsimanngitsut. Oqaatigaara oqaloqatigiinnerit sooq ingerlanneqarsimannginnersut suliani takuneqarsinnaanngitsoq. Meeraq oqaloqatigineqarsimanngippat meeqqap isumaa allatut qanoq iliorluni qulaajarneqarsimansoq aammat-taaq oqaatigineqarsimanngilaq.

5.2.3. Kommuniip oqaaseqaatai

Oqaatigaara kommunip aappaata uannut oqaatigigaa meeraq ataaseq oqaloqatigineqarsinnaasimangitsoq, meeqqap eqqarsartaatsikkut innarluuteqarnera pissutigalugu. Tamatumunnga atatillugu paasivara tunngavilersuut meeqqalluunniit isumaa allatut iliorluni qulaajarneqarsimansoq suliami meeqqamut tunngasumi allanneqarsimanngitsoq, § 43, imm. 3-lu pillugu immikkut oqaaseqaatini allassimavoq taamaalior-toqartariaqartoq.

5.3. Isumaginninnikkut misissuineq

5.3.1. Inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaq

Meeraq angerlarsimaffimmi avataanut inissinneqassasoq aalajangiisoqannginnerani kommuni isumaginninnikkut misissuiner-mik ingerlatsisussaavoq. Tamanna

meeqqanik tapersersuisarnek pillugu inatsimmi § 45, imm. 1-ikkut imaattunik oqaasertaqartukkut aalajangersarneqarpoq:

“**§ 45.** Kommunalbestyrelse isumaginninnikkut misissuineramik suliaqassaaq meeraq immikkut ittumik ikiorserneqartariaqartutut isumaqarfigineqarpat, meeqqap atugai pillugit. Isumaginninnikkut misissuineq sapinngisamik meeqqap angajoqqaavi isumaginnittulluunniit allat meearlu suleqatigalugit ingerlanneqassaaq. Pissutsit aallaavigalugit misissuineq sapinngisamik qajassuussisumik ingerlanneqassaaq, siunertarineqartumillu annertunerussanani.”

Meeqqanik tapersersuisarnek pillugu inatsimmi § 43, imm. 1 pillugu oqaaseqaatinit nalinginnaasunit erserpoq meeqqanik tapersersuisarnek pillugu inatsimmi kapitali 9 tunngavigalugu tapersersuinerami sakkortusisamik iliuuseqartoqasappat, sorlu angerlarsimaffiup avaanut inissiisoqassappat, isumaginninnikkut misissuineramik ingerlatsisoqarsimanissaa piumasaqaataasoq.

Tapersersuiniarluni iliuutsinik aallartitsinnginnermi isumaginninnikkut misissuineramik ingerlatsisoqarsimanissaanik piumasaqaat taamaallaat pinngitsaaliilluni nukinginnartumik inissiisoqarnissaata pisariaqartinneqarfiani saneqqunneqarsinnaavoq, tak. meeqqanik tapersersuisarnek pillugu inatsimmi § 28, imm. 4 imaattunik oqaasertaqartoq:

“**§ 28.** [...]”

Imm. 4. Meeqqamut pitsaanerpaasussaq eqqarsaatigalugu meeqqap inissittariaqarnerata isumaginninnermi sullissinikkut misissuineq iliuusissanullu pilersaaruserneq utaqqisinnaangippagit, misissuinerup nalaani inissiineq kommunalbestyrelsip aallartissavaa.”

Kommunip inissiinermut atatillugu isumaginninnikkut misissuineq aamma ingerlatinngitsoorsinnaangilaa, meeqqanilli tapersersuisarnek pillugu inatsimmi § 28, imm. 4 nukinginnartumik inissiinermut atatillugu misissuinerup inissiinermut peqatigitillugu ingerlanneqarnissaanut periarfissiivoq.

5.3.2. Suliani misissorneqartuni isumaginninnikkut misissuisimanerit

Misissuininni paasivara sulianit 15-init suliani sisamani isumaginninnermi misissuinerit amigaataasut. Sulianit sisamanit taakkunanit suliani pingasuni isumaginnikkut misissuinerit inissiinerup kingornatigut aatsaat ingerlanneqarsimapput. Oqaatigaara suliani pineqartuni isumaginnikkut misissuinerup inissiinermut peqatigitillugu ingerlanneqarsimanera tunngaviutissinnaanngikkiga.

5.4. Iliuusissanut pilersaarut

5.4.1. Inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaq

Meeraq angerlarsimaffimmi avataanut inissinneqassasoq kommunip aalajangiinginnerani iliuusissanut pilersaarut allakkatigut suliarineqarsimasussaavoq. Tamanna meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi § 46, imm. 1-ikkut imaattunik oqaasertaqartukkut aalajangersarneqarpoq:

“§ 46. Kommunalbestyrelsi meeqqamut iliuusissanut pilersaarummik allaganngorlugu suliaqassaaq: 1) isumaginnikkut misissuinerup atatillugu, tak. § 45, 2) ikiorsiinissamik suliniuteqarnernik aallartitsisoqarnissaanik aalajangiisoqartinnagu, tak. §§ 21 aamma 25, aamma inissiinissaq pillugu, tak. §§ 27 imaluunniit 28, 3) angajoqqaanngortussanut ikiorsiinissamik suliniuteqarnernik aallartitsisoqarnissaanik aalajangiisoqartinnagu, tak. aamma § 26, 4) ikiorsiinerit unitsinneqarnissaannik aalajangiisoqartinnagu, tak. §§ 21 aamma 25, kiisalu suliniuteqareernermi malitseqartitsineq, tak. § 40, aamma 5) suliniuteqareernermi malitseqartitsinissamik aallartitsisoqarnissaa pillugu aalajangiisoqartinnagu, tak. § 42.”

Aalajangersakkakut tassuuna erseqqissarneqarpoq meeqqap tapersersorneqarnissaanik aalajangiisoqannginnerani iliuusissanut pilersaarummik allakkatigut suliaqarnissaq kommunip pisussaaffigigaa. Angerlarsimaffiup avataanut inissiinerup aallartinneqannginnerani iliuusissanut pilersaarutip allakkatigut suliarineqarnissaanik piumasaqaat saneqqunneqarsinnaanngilaq.

5.4.2. Suliani misissorneqartuni iliuusissanut pilersaarutit

Misissuininni paasivara sulianit 15-init suliani sisamani iliuusissanut pilersaarut suliarineqarsimanngitsoq. Oqaatigaara sulianit sisamanit suliani marlunni iliuusis-

sanut pilersaarutit ullulerneqarsimangitsut, taamaattumillu iliuusissanut pilersaarutit inissiinerit sioqqullugit kingoqqullugilluunniit suliarineqarsimanersut takusinnaanngilara.

5.5. Aalajangiineq

5.5.1 Inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaaq

Kommunalbestyrelsi tassaavoq meeqqap angerlarsimaffimmi avataanut inissinneqarnissaanik aalajangiisusaaq. Tamanna meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi § 5-ikkut, § 27-kkut, § 28-kkut aamma § 40-kkut aalajangersarneqarpoq.

Meeqqap angerlarsimaffimmi avataanut inissinneqarnissaanik aalajangiineq ingerlatsinermik inatsiseqartitsinermi malittarisassanik eqqortitsisunngorlugu ilusilerneqartussaavoq, taakkulu ilaatigut pisortat ingerlatsineranni suliasat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaatigut nr. 8-kkut, 13. juni 1994-i-meersukkut aalajangersarneqarput.

Aalajangiineq oqaasiinnartigut allakkatigulluunniit aallaavittut nalunaarutigineqarsinnaavoq. Aalajangiinerup aalajangiinermi pineqartumut nanertuutaasup oqaasiinnartigut nalunaarutigineqartup allakkatigut uppersartariaqarnera aalajangiinerillu annertuumik akuliuffiusut pisut qanoq issusii apeqqutaatillugit allakkatigut nalunaarutigisariaqarnerat ingerlatsinermi ileqqorissaarnerup nassatarai.

Uanga paasinninnera unaavoq inssiisoqarnissaanik aalajangiineq meeqqamut inissinneqartumut aamma angajoqqaatut oqartussaassusermik tigummiqartumut ima pingaaruteqartigisoq allakkatigut nalunaarutigineqartariaqarluni. Uanga naliliinera unaavoq tamanna meeqqap angajoqqaatulluunniit oqartussaassusermik tigummiqartup aalajangiinermut isumaqataanerat apeqqutaatinnagu atuutissasoq. Oqaaseqaatiga 2018-4, pingaartumillu immikkkoortoq 3.4 nittartakkanni www.ombudsmandi.gl-imi atuarneqarsinnaasoq, innersuussutigaara.

Allakkatigut aalajangiinerit ingerlatsinermi oqartussaasumut allamut naammagittaalliutigineqarsinnaasut naammagittaalliornissamut periarfissaq pillugu ilit-sersuummik aammattaaq ilaqartinneqartartussaapput.

Kommunip meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsit tunngavigalugu aalajangiineri Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfimmu isumaginnittoqarfiup aqunneqarnera aqqissuussaanelu pillugit Inatsisartut peqqussutaanni nr. 11-mi, 12. november 2001-imeersumi malittarisassat malillugit naammagittaalliutigineqarsinnaapput. Tamanna meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi § 60, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq.

5.5.2. Suliani misissorneqartuni aalajangiinerit

Misissuininni paasivara sulianit 15-init suliani arfineq marlunni allakkatigut aalajangiinerit suliami illua'tungiusumut (-nut) suliarineqasimangitsut. Oqaatigaara suliart sinnerini arfineq pingasuni aalajangiinerit naammagittaalliornissamut periarfissaq pillugu ilit-sersuummik ilaqartinneqartut.

6. Sulianik angerlartitsinernut tunngasunik misissuineq

Meeqqamik angerlarsimaffiup avataanut inissiineq unitsinneqassasoq taamalu meeraq angerlarsinnaasoq aalajangiinnginnermini kommunip pissutsit meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi § 41-mi taaneqarsimasut misissortussavai.

6.1. Meeqqanik oqaloqateqartarneq

6.1.1. Inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaq

Angerlarsimaffiup avataanut inissiineq unitsinneqassasoq kommuni aalajangiinnginnermini meeqqamik oqaloqateqartussaavoq. Tamanna meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi § 41, imm. 1-imi nr. 2-ikkut imaattunik oqaasertaqartukkat aalajangersarneqarpoq:

“§ 41. Angerlarsimaffiup avataani inissiinerup atorunnaarsinnissaa pillugu kommunalbestyrelsip aalajangiinissaa sioqqullugu, kommunalbestyrelsip qulakkeersimassavai:

[...]

2) meeqqamik oqaloqatiginnittoqarsimanera, tak. § 43,”

§ 41, imm. 1-imi nr. 2 pillugu immikkut oqaaseqaatinit ilaatigut makku erserput:

“Aalajangersakkami siunertaavoq angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnerup atorunnaarsinneqarnissaa sioqqullugu misissuinerup ilaatut, meeqqap tusarniarneqarnissaa.

Oqaloqatigiinneq ingerlanneqarsinnaavoq suliamik suliarinnittup nammineerluni telefonikkulluunniit meeqqamik oqaloqateqarneratigut. Kommunalbestyrelsip oqaloqatigiittoqarsimanera uppersarsinnaassavaa aamma meeqqap qanoq oqarsimanera. Tamanna oqaloqatigiinnermik imaqarniliornerusinnaavoq.”

Meeqqanik oqaloqateqartarneq pillugu immikkoortumi 5.2.1-imi oqaatigisakka aamma innersuussutigaaakka.

6.1.2. Suliani misissorneqartuni meeqqanik oqaloqateqarnerit

Sulianit angerlartitsinernut tunngasunit 15-init suliani tamani meeqqat tamarmik sisamat sinnerlugit ukioqarput.

Misissuiniinni paasivara sulianit 15-init suliani arfineq marlunni meeqqat oqaloqatigineqarsimanngitsut. Oqaatigaara sooq oqaloqatiginnittoqarsimannginnersoq suliani takuneqarsinnaanngitsoq. Meeqqamik oqaloqatiginnittoqarsimanngitsoq meeqqap isumaa qanoq iliorluni qulaajarneqarsimanersoq aamma oqaatigineqarsimanngilaq.

6.1.3. Kommunit oqaaseqaatai

Malugaara kommunip aappaata uannut oqaatigigaa suliami ataatsimi suliamik suliarinnittoq aalajangersimasoq meeraq oqaloqatigineqassanngitsoq, meerarmi

suli mikivallaarmat. § 43, imm. 3 pillugu immikkut oqaaseqaatit pillugit qulaani oqaatigineqartut innersuussutigaaka, taakkunanngalu erserpoq meeraq oqaloqatigineqassanngippat tamatumunnga tunngavilersuut suliame takuneqarsinnaasasoq. Meeraq oqaloqatigineqarsimannngippat meeqqap isumaa qanoq iliorluni qulaajarneqarsimanersoq taamatuttaaq suliame takuneqarsinnaasaaq.

6.2. Inissiiviusup oqaaseqaataa

6.2.1. Inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaq

Angerlarsimaffiup avataanut inissiineq unitsinneqassasoq kommuni aalajangiinnginnermini inissiiviusup allakkatigut oqaaseqaataanik pissarsiniassaaq. Tamanna meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi § 41, imm. 1-mi nr. 3-kkut imaattunik oqaasertaqartukut aalajangersarneqarpoq:

“§ 41. Angerlarsimaffiup avataani inissiinerup atorunnaarsinnissaa pillugu kommunalbestyrelsip aalajangiinissaa sioqqullugu, kommunalbestyrelsip qulakkeersimassavai:

[...]

3) inissiiffiusumit allaganngorlugu oqaaseqaammik pissarsiniartoqarsimanera,”

Aalajangersagaq qulaani taaneqartoq pillugu oqaaseqaatinit nalinginnaasunit erserpoq oqaaseqaat inissiiviup inissiinermik unitsitsiniarneq pillugu isummerneranik meeqqallu ineriartornerata ataatsimut isigalugu killiffianik imaqaasasoq.

Kommuni tassaavoq inissiiviusup allakkatigut oqaaseqaataanik pissarsiniartoqarnissaanut akisussaasuusoq.

6.2.2. Suliani misissorneqartuni oqaaseqaatit

Misissuininni paasivara sulianit 15-init suliani arfineq pingasuni inissiiviusut oqaaseqaataasa pissarsiariniarneqarnissaat amigaataasoq.

6.2.3. Kommunit oqaaseqaataat

Oqaatigaara kommunip siulliup uannut oqaatigigaa inissiiviusut oqaaseqaateqartinniarneqartarnerat pisuni arlalinni ajornakusoorsinnaasartoq.

Kommunip aappaata uannut oqaatigaa angerlartitsineq ataaseq angajoqqaatut oqartussaassutsimik tigummiqartup najoqatigiinnissamik isumaqatigiissutip kingornatigut meeqqamik inissiiviusumut utertitsilluni tunniussisimanginnera tungavigalugu pisimasoq. Uanga paasinninnera unaavoq pisut taamaannerisa kommunip inissiiviusup allakkatigut oqaaseqaataanik inissiinerup unitsinneqarnissaa-nik aalajangiisoqannginnerani pissarsiniarnissaanut akisussaaffiannngikkaat.

6.3. Iliuusissanut pilersaarut

6.3.1. Inatsiseqartitsinikkut tungavigisaq

Angerlarsimaffiup avataanut inissiineq unitsinneqassasoq aalajangiinnginnermi-ni angerlartitsinermi iliuusissanut pilersaarut kommunip suliarisussaavaa. Ta-manna meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi § 41, imm. 1-imi nr. 5-ikkut imaattunik oqaasertaqartukkut aalajangersarneqarpoq:

“§ 41. Angerlarsimaffiup avataani inissiinerup atorunnaarsinnissaa pillugu kommu-nalbestyrelsip aalajangiinissaa sioqqullugu, kommunalbestyrelsip qulakkeersimassa-vai:

[...]

5) § 46 naapertorlugu angerlartitsinissamut iliuusissanut pilersaarusiortoqarsimane-ra kiisalu meeqqap angajoqqaatullu oqartussaassusillip piffissami angerlartitsinerup siu-ninngua kingornalu meeqqap attaveqarfigisartagarisimasinnaasaasa ikiorserneqarnis-saannik piareersaasoqarsimane-ra.”

Immikkoortumi 5.4.1-imi iliuusissanut pilersaarutitut tungasumi oqaatigisakka aamma innersuussutigaaq.

6.3.2. Suliani misissorneqartuni iliuusissanut pilersaarutit

Misissuininni paasivara sulianit 15-init suliani arfineq pingasuni iliuusissanut pi-lersaarutit suliarineqarsimangitsut.

6.3.3. Kommunit oqaaseqaataat

Oqaatigaara kommunip aappaata uannut oqaatigigaa angajoqqaatut oqartussaassusermik tigummiaqartut piffissap angerlartitsiviusup nalaani tapersuilluni ikiorsiiniutinik allanik akuerinninnissaq pisut ilaanni soqutigisanngikkaat, taamaattumillu taamaattoqartillugu iliuusissanut pilersaarutit pineqartut sunik imaqarnissaat kommunip nalornissutigisaraa.

6.4. Aalajangiinerit

6.4.1. Inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaq

Kommunalbestyrelsi tassaavoq angerlarsimaffiup avataanut inissiinerup unitsineqarnissaanik aalajangiisussa. Tamanna meeqqanik tapersersuisarneq pillugu inatsimmi § 41, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq.

Immikkoortumi 4.5.1-imi aalajangiinernut tunngasumi oqaatigisakka aamma innersuussutigaakka.

6.4.2. Suliani misissorneqartuni aalajangiinerit

Misissuininni paasivara sulianit 15-init suliani arfineq pingasuni suliami illua'tungiusumut (-nut) allakkatigut aalajangiinerit suliarineqarsimangitsut. Oqaatigaara suliat sinnerini arfineq marlunni aalajangiinerit naammagittaalliornissamut periarfissaq pillugu ilitsersuummik ilaqartinneqartut.